

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM
2013-04-30
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
5951-13
Enhet 14

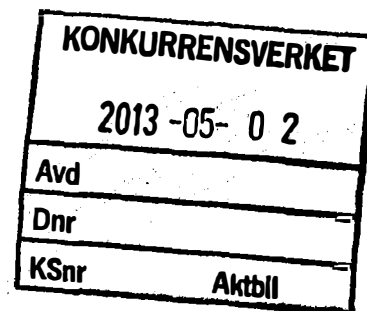
Sida 1 (5)

SÖKANDE

MOTPART
Stockholms stad
Kulturförvaltningen
Box 27806
115 93 Stockholm

SAKEN
Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar [REDACTED] ansökan om överprövning i den del den avser Stockholms stads upphandling av konstnärlig gestaltning av Trygghetsboendet Lektionen i Stockholm.

Förvaltningsrätten avslår [REDACTED] ansökan om överprövning i den del den avser Stockholms stads upphandling av konstnärlig gestaltning på allmän platsmark i det kommande stadsutvecklingsområdet Bromstenstaden i Stockholm.

YRKANDEN M.M.

Stockholms stad (Staden) genomför en upphandling av konstnärlig gestaltning på allmän platsmark i det kommande stadsutvecklingsområdet Bromstenstaden i Stockholm samt en upphandling av konstnärlig gestaltning av trygghetsboendet Lektionen i Stockholm.

██████████ ansöker om överprövning av nämnda upphandlingar enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) och yrkar att de ska göras om. Till stöd för sin talan anför han bl.a. följande.

Upphandlingarna har skett i strid med LOU, eftersom upphandlingarna inte har utannonserats. Staden har inte rätt att generellt direktupphandla alla gestaltungsuppdrag. Förutsättningar för att tillämpa undantaget avseende konstnärliga skäl enligt LOU är inte uppfyllda. Av kravbeskrivning i upphandlingen framgår inte att uppdragen endast kan utföras av en enda konstnär, utan det framstår som om ett flertal konstnärer kan konkurrera kring denna kravbild. Det är den upphandlande myndigheten som har bevisbördan för att sådana omständigheter föreligger som medger direktupphandling.

Staden bestrider bifall till ansökningarna och yrkar för egen del att ansökan om överprövning avseende upphandlingen av konstnärlig gestaltning av trygghetsboendet Lektionen i Stockholm ska avvisas. Till stöd för sin inställning anför Staden bl.a. följande.

Ansökan om överprövning avser dels Stadens upphandling av konstnärlig gestaltning på allmän platsmark i det kommande stadsutvecklingsområdet Bromstenstaden i Stockholm, dels konstnärlig gestaltning av trygghetsboendet Lektionen, även det beläget i Stockholm.

Staden har godkänt [REDACTED] konstnärliga gestaltning avseende Lektionen och avtal avseende genomförandet tecknades den 7 januari 2013.

Enligt 16 kap. 6 § 2 st. LOU får överprövning av en upphandling inte ske efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör. Stadens inställning är därför i första hand att [REDACTED] talan ska avvisas såvitt avser upphandlingen av konstnärlig gestaltning på trygghetsboendet Lektionen.

[REDACTED] talan bestrids under alla förhållanden eftersom Staden inte brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller mot någon annan bestämmelse i LOU. Staden har i båda upphandlingarna använt sig av direktupphandling med hänvisning till att det som ska upphandlas av konstnärliga skäl endast kan fullgöras av viss leverantör (15 kap. 3 § 2 st. LOU och 4 kap. 5 § p. 2 LOU).

Staden bestrider vidare [REDACTED] talan på den grunden att Stadens upphandlingar inte i något av fallen medfört att [REDACTED] lidit eller kan komma att lida någon skada. De konstnärliga gestaltningar som upphandlats erfordrar särskilda konstnärliga färdigheter och erfarenheter som [REDACTED] saknar. Av utdrag från [REDACTED] hemsida som bl.a. innefattar dennes CV liksom av den intresseanmälan som getts in till Stockholm konst framgår att han utför väggmålningar och målning på vägg och duk och att han har utbildning i måleri samt litografi. Han besitter dock inte sådana kunskaper som krävs för utförande av de komplexa konstnärliga gestaltningar som upphandlats i nu aktuella fall. Följaktligen skulle [REDACTED] aldrig ha blivit aktuell för kontrakt om ett förfarande enligt 15 kap. 3 § 1 st. LOU hade tillämpats i de båda upphandlingarna, varför han inte kan ha lidit eller kan komma att lida skada.

██████████ har härefter anfört bl.a. följande. Avtalet mellan kommunen och antagen konstnär innefattar ett ställningstagande från kommunens sida att vid sidan av ett offentligt upphandlingsförfarande anlita konstnären som leverantör. På grund härav utgör den omständigheten att avtal redan föreligger inte hinder för överprövning enligt LOU (jfr RÅ 2005 ref. 10).

SKÄL FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrättens bedömning

██████████ har ansökt om överprövning av två upphandlingar som Staden gjort avseende konstnärliga gestaltningar. Den ena upphandlingen avser konstnärlig gestaltning på allmän platsmark i det kommande stadsutvecklingsområdet Bromstenstaden i Stockholm och den andra avser konstnärlig gestaltning av trygghetsboendet Lektionen i Stockholm. ██████████ har gjort gällande att Staden brutit mot LOU genom att inte utannonsera upphandlingarna. Förvaltningsrätten gör följande bedömningar beträffande de i målet aktuella upphandlingarna.

Upphandlingen avseende konstnärlig gestaltning på allmän platsmark i det kommande stadsutvecklingsområdet Bromstenstaden

I målet har framkommit att Staden har godkänt ██████████ konstnärliga gestaltning avseende Lektionen och att avtal avseende genomförandet tecknats den 7 januari 2013.

Enligt 16 kap. 4 § LOU får allmän förvaltningsdomstol överpröva (1) en upphandling, och (2) giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör.

Av 16 kap. 6 § andra stycket LOU framgår att överprövning av en upphandling inte får ske efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör.

I målet har framkommit att avtal har slutits i Stadens upphandling av konstnärlig gestaltning av trygghetsboendet Lektionen i Stockholm. Mot bakgrund härav kan någon överprövning inte ske av denna upphandling. [REDACTED] ansökan ska därför avvisas i denna del.

*Upphandlingen avseende konstnärlig gestaltning av trygghetsboendet
Lektionen i Stockholm*

En förutsättning för att förvaltningsrätten ska kunna förordna om ingripande enligt LOU är att en överträdelse mot LOU skett och att detta medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada (16 kap. 6 § första stycket LOU). Staden, som har bestritt att upphandlingen skett i strid med LOU, har även invänt att upphandlingarna inte medfört att [REDACTED] lidit eller kan komma att lida någon skada. Förvaltningsrätten finner att [REDACTED] inte har visat att han lidit skada eller att han kan komma att lida skada på grund av de påstådda bristerna i upphandlingen. Vid sådant förhållande anser förvaltningsrätten att det saknas förutsättningar för ingripande enligt LOU, varför ansökan i denna del ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU)

Robert Johansson

rådman

Carina Westin har varit föredragande.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättsförhandlingen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slutvartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.